

Václav Cibula – Čarovný nápoj Tristana a Isoldy – pracovní list (dyslektici jen 5 otázek)

VÁCLAV CIBULA: ČAROVNÝ NÁPOJ TRISTANA A ISOLDY

Za starých časů žil v Cornwallu král Marc se svým synovcem Tristanem; chlapec sloužil králi jako harfeník, lovcí i věrný vasal. Provázel ho na poradní sněmy i na lovy divokých zvířat, v noci spal v královské komnatě mezi důvěrníky a nejbližšími rádci, a když bylo králi teskno, hrával mu na harfu, aby utišil jeho smutek. Když pak dospěl v jinocha, vykonal pro svého krále mnoho statečným a hrdinských činů, jimiž mu prokázal svou vděčnost i úctu. Mečem zahubil irského šlechtice Morholta, který prohlásil Marca za svého poddaného a žádal na něm krutý poplatek (...) Král Marc odmítl takovou daň platit a Morholt už začal vyzbrojovat velké loďstvo, aby napadl Cornwall a přinutil železem Marca k poslušnosti i k poddanství; avšak mladý Tristan si vyžádal Marcovo svolení, utkal se s Morholtem na opuštěném ostrově a mečem mu rozrazil lebku.

Tristan sám však byl v tomto souboji těžce zraněn, protože Morholt ho zasáhl otráveným kopím. (...) Dopravili ho do přístavu a odevzdali své paní, která jediná v tom městě znala divotvorné léky a uměla vyléčit každé zranění: byla to Isolda Zlatovlasá, a ta svým uměním skutečně zachránila Tristanovi život.

1. V předchozím textu najdi výraz pro následující pojmy.

hudebníka	osobu s propůjčeným lénem	skupinu lodí	podřízeného člověka	bodnou zbraň

Když se potom král Marc rozhodl oženit se se ženou, již patří zlatý vlas, který u něj upustila vlaštovka, Tristan již věděl, kam pro ni vyrazit. Isoldu – dceru irského krále – získal od jejího otce jako odměnu za to, že přemohl obludu. Irská královna poslala pro budoucí manžele po služebně Brangieně nápoj lásky.

„Odevzdám ti poklad, ve kterém je ukryta celá budoucnost mé dcery. Je to nápoj věčné lásky. Ti, kteří jej spolu vypijí, nebo jen zlehka svlaží rty jediným douškem, budou si patřit na celý život a nikdo je nerozdělí po dobrém ani po zlém; i ve smrti zůstanou spolu. Ukryj pečlivě tuto nádobu; až v předvečer svatební noci zůstane král s královnou o samotě, přimíchej jim nápoj nenápadně do vína a potom zbytek vylij; nikdo jiný než oni dva se nesmí nápoje dotknout, jinak způsobíš neštěstí bez konce.

Brangiena slíbila, že tak učiní. Potom nádobu pečlivě ukryla a střežila ji do chvíle odjezdu jako oko v hlavě. Bylo to smutné loučení; a čím víc se loď vzdalovala od irských břehů, tím větší stesk a neklid Isoldu trápil. Stýskalo se jí po domově i po matce, děsila ji nejistá budoucnost. S nikým nechtěla mluvit, ba ani s Tristanem; trápila se, že ji Tristan odváží jako válečnou kořist cizímu muži, který byl tak dlouho nepřitelem její vlasti.

Pluli dlouho a dlouho bouřlivým mořem; potom však jednoho dne konečně ustal vítr a plachty zplihly v slunečním žáru na stěžních. Tristan přikázal, aby přirazili u nejbližšího ostrova a odpočinuli si po strastiplné plavbě. Všichni rádi vystoupili; na lodi zůstala jen Isolda a její nejmladší služebná. Když Tristan viděl, že dívka ve své sklíčenosti nechce opustit loď, vrátil se a snažil se ji rozveselit; Isolda však zůstala smutná a na Tristana nepromluvila. Protože slunce na obloze stoupalo a vedro bylo stále větší a větší, požádal Tristan mladičkou služebnou o doušek vína. Služebná dlouho hledala marně a teprve po dlouhé chvíli objevila v úkrytu nádobu s temně rudou tekutinou; avšak nebylo to víno, byl to kouzelný nápoj, který připravila Isoldina matka pro svatební večer své dcery.

Žíznivá Isolda se napila dlouhými doušky a pak podala pohár Tristanovi, který jej dopil do dna, takže v něm nezůstala ani jediná kapka.

V tu chvíli vstoupila služebná Brangiena. Spatřila, jak Tristan s Isoldou stojí proti sobě a dívají se navzájem do tváře bez jediného slova; promluvila na ně, ale neslyšeli ji, jako by přestali vnímat okolní svět a jako by už nebylo nic než oni sami dva uprostřed velké pustiny.

Isolda si až do té chvíle přála, aby Tristana nenáviděla; ale teď náhle bez něho nemohla být ani na okamžik a trápila se k slzám, sotva jí zmizel z očí. A Tristan, který chtěl přivést králi královnu, aby mu dokázal svou poslušnost a úctu, se trápil ještě víc, neboť nemohl snést pomýšlení, že mu Isolda nikdy nebude patřit a že svou láskou zrazuje krále Marca. Jediná Brangiena věděla, co se stalo; dva dny je sledovala, jak odmítají jíst a pít; viděla, že oba chodí jako ve snu, nepromluví na nikoho a nikoho neslyší, neustále vyhledávají každou sebemenší příležitost, aby si byli nablízku. Třetího dne přistoupil Tristan k Isoldě a zeptal se jí, co ji trápí.

2. Co podle tebe trápilo Isoldu?

3. Seřad následující věty tak, aby odpovídaly příběhu.

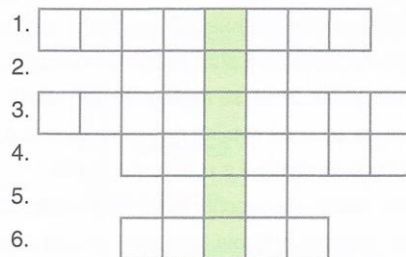
- Tristan vyrazil, aby Isoldu získal.
- Nápoj ale vypili Isolda a Tristan a vzplanuli láskou.
- Tristan zabil irského šlechtice Morholta, jenž urazil Marca.
- Královna namíchala pro Isoldu a Marca nápoj lásky.
- Díky tomu se seznámil s Isoldou, neboť ho vyléčila ze zranění.
- Dostal ji od irského krále jako odměnu za to, že porazil obludu.
- Marc se chtěl s Isoldou oženit.

4. Pomocí čísel utvoř dvojice literárních postav, které k sobě patří.

1	Othello	Jitka
2	Ctirad	Božena
3	Romeo	Šárka
4	Orfeus	Desdemona
5	Oldřich	Julie
6	Břetislav	Eurydiké

5. Na základě textu vylušti tajenku a získáš příjmení hudebního skladatele, který v 19. století téma Tristana a Isoldy zpracoval jako operu.

- 1) jihozápadní část Británie
- 2) předmět, na základě kterého se Marc rozhodl pro Isoldu
- 3) služebná, jež měla králi a královně předat nápoj lásky
- 4) Tristanův příbuzenský vztah k Marcovi
- 5) zbraň, kterou byl zabit Morholt
- 6) nástroj, na který hrál Tristan

TAJENKA: Richard

6. a) Prostřední hlásku ve slovech nahraď tak, aby vzniklo jiné slovo. Slova nemusí být v základním tvaru a u některých z nich je možných více možností. Zvol tu správnou, aby slovo v tajence dávalo smysl. Tajenkou je jedna z rytířských ctností.

DÍRKA	KNIZE	PÁSEK	VÁLEK	KDESI	BARET	DOMEK

TAJENKA:

b) Znáš nějaké další rytířské ctnosti? Napiš je.

.....